

AMERIČKI KUK NA HRVATSKI NAČIN

LJILJANA CENTRIH LOVRIĆ, prof.

Mora li bolnica biti samo mjesto boli? Ne. Nikako! Bol je bolnici poklonila korijen riječi i nastanila se samo kao podstanar. Pravi stanari su oni koji donose optimizam. Bolnica je, uglavnom, mjesto gdje se njeguje nada zbog goleme većine izvojevanih pobjeda. To je mjesto svodenja računa, rekapitulacije te resetiranja pojedinačnih života pacijenata, ali i medicinskog osoblja. Čitajući Američki kuk autorice Diane Herak naučili smo nešto o hrvatskim izumiteljima, časnim medicinarima te doživjeli ljudsko tijelo iz vizure pacijenta. A kakve su mogućnosti života s novim ortozama... to nekom drugom prilikom!

Ovo je knjiga o boli, prijateljstvu, propitivanju životnih vrijednosti, vjeri u ljude u bijelom, zahvala životu koji nam je dan, ne uvijek lagan, ali jedan jedini u kojem se suočavamo s ranama koje ne zacjeljuju lako.

U okvirnoj priči, vremenu provedenom u bolnici čekajući operaciju, njezinoj realizaciji i vremenu poslije, ispričan je dio jednoga života. Bliskoga nama.

Roman propituje prijateljstvo, smisao obiteljskog (čitaj: bračnog) života, ali prije svega postavlja pitanja glavnom liku/pripovjedaču. Najvjernije je preslikano ozračje naših hrvatskih bolnica i lječilišta.

Dvije operacije ugradnje novih kukova postaju izvor inspiracije. Čim je autorica odabrana kao eksperimentalni pacijent, a tražili su se mlađi kandidati radno aktivni, pričala mi je o tom fenomenu. Naslov može izazvati zabunu. Dobro, razumijemo riječ kuk. Ali, zašto američki? Roman je zaslužio naslov po glavnom operateru Americancu i šalama koje je medicinsko osoblje izvodilo, ali početni i finalni proizvod ipak je hrvatski. Zašto?

Naš čovjek, vrstan strojar i matematičar koji je na Harvardu specijalizirao statiku ljudsko-

ga tijela, izumio je taj blago savinuti kuk koji se na poseban način pričvršćuje za femur:

Šlingani vez

Prije nekoliko godina proučavala sam švicarski katalog i gedore. U Švicarskoj su se proizvodili Borini dekorativni kukovi, od nekakve engleske titanske slitine jer je ona, navodno, bolja. Sve što se primjenjuje pri mojoj operaciji nastalo je u zemlji izrazite pedanterije. Naučila sam razliku između vitičastih, okastih i nasadnih ključeva, začudili su me razni odvijajući, čekići i pile. Nisam ni znala što se s tim rupama na femuru može napraviti. Od noge će mi napraviti šlingani vez.

Junakinja romana suočava se s novom (drugom) operacijom kuka. Jednu je već prošla. U drugoj zna što je čeka. Izaziva li to manji ili veći strah? Bojimo se onoga što ne poznajemo, ali i svih iskustava iz već pro/preživljenoga. Katja dolazi u bolnicu, ulazi u poznati prostor, prepoznaje mirise, i susreće žene (su)patnice. Neke poznaje od prošli put. Svaka je operacija drukčija, osobita, svaka može završiti neželjenim posljedicama.

Pred vratima bolnice (ne)ostavlja egzistencijalni strah za obitelj, ima pravo biti sebična, ovih nekoliko dana misliti samo na sebe, jer, ipak je njezin život u pitanju.

Iako je roman motiviran odlaskom na operaciju, zdravlje je samo jedna od tema. Pisan je jezgrovito, lišen patetike i jadanja nad svojom sudbinom. Autorica poznaje stručno nazivlje koje se izmjenjuje s književno-umjetničkim stilom:

Moja vršnjakinja Madonna ima dvadeset kila manje od mene, ali mišići joj se odljepljuju od kosti. Nadlaktice joj se ipak pretvaraju u zastavice. E draga Madonna, a što da poveže kad nemaš štofa za vezivno tkivo. Nedostaju masnoće kao bitan sastojak vezivnoga tkiva. Endorfin, vrlo jak ženski hormon, također, voli špekec. Zato ti, draga Madona, makni one najlonske vreće u kojima spavaš, ne bi li zaustavile vlagu, i posegni za špekecom, po mogućnosti hrvatskoga podrijetla. Ja tebi dam pet kila i ti još uvijek nećeš biti debela...

Bolesnička soba postaje mjesto razmjene životnih iskustava, ali i razvijanja posebne bliskosti i želje za međusobnim pomaganjem. Nema uobičajene svakodnevnosti sebičnosti. Nema mjesta ni stidu, sve su fizičke i fiziološke potrebe javne, intima je nešto izvan bolesničke sobe.

Oda liječnicima

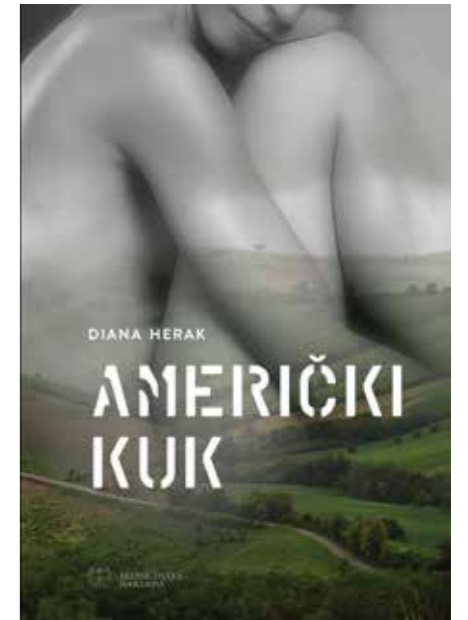
Iščekivanje dana operacije provodi se u pretragama i zeblji da nešto nepredviđeno (primjerice: temperatura) odgodi odlazak na operativni zahvat.

Žene u sobi zaključuju da je mali broj muškaraca koji se podvrgavaju ovoj operaciji. Možda iz straha, možda nisu zadovoljili nužne preduvjete, tko zna.

Napokon: odlazak u salu. Povratak. Buđenje. Polagano vraćanje u stvarnost. Odlazak na terapiju.

Ovaj roman jest i oda liječnicima i medicinskom osoblju koje često u nehumanim uvjetima i na granici egzistencijalnog minimuma čini čudo. Naši fizioterapeuti šale se s pacijentima, a fizijatrica u Krapinskim Toplicama pred Božić razveseljava pacijente svojom originalnom komedijom. Naši su medicinari strpljivi, stručni, humani i duhoviti.

Iako je glavno mjesto radnje bolnica u kojoj se bol podrazumijeva, pobjeđuje ljubav i život. Ovo je roman o životu. O nama. Crnina života nadvladana je humorom pa makar on katkad bio i crni.

Diana Herak: Američki kuk, Medicinska naklada, Zagreb, 2016., format: 14,5 x 20,5 cm, 218 str., tvrdi uvez, 99 kn, ISBN: 978-953-176-773-6. Knjiga se može nabaviti u knjižarama Medicinske naklade, Vlaška 90 i Cankarova 13 u Zagrebu, e-mailom: prodaja@medicinskanaklada.hr ili putem web-a: www.medicinskanaklada.hr

Motto: Još su stari Grci vjerovali u ljekovitu moć čitanja, stoga su uvijek iznad vrata knjižnica stavljali natpis "Ljekovito mjesto za duše"

ŽIVOT JE PUTOVANJE.
UŽIVAJTE U VOŽNJI...
BILO GDJE U SVIJETU.

Last minute
RENT A CAR